

Stop met rekenmodel van CPB

» *Lou Keune, Theo Ruyter en Tuur Elzinga*

Het Centraal Planbureau heeft berekend dat er weer vette jaren van economische groei zijn aan-gebroken. Daarentegen boeren we al decennia achteruit. Willen we een getrouw beeld hebben van waar we econo-misch staan, dan hebben we een heel andere meetmethode nodig.

Als de oorspronkelijke bewoners van Paaseiland — Rapa Nui — een Centraal Planbureau hadden gehad, zou volgens de Paaseilandse rekenmeesters de eilandeconomie tot vlak voor zijn totale ineenstorting op ongekende wijze heb-ben gefloreerd. De Paaseilanders richt-ten gedurende honderden jaren circa zeshonderd kolossale stenen beelden op, die alleen via rollerbanen van boom-stammen naar de cultuscomplexen getransporteerd konden worden.

Dat moet reusachtige hoeveelheden hout hebben gekost en rond 1600 was het eiland bijna volledig ontbost, stortte de beeldenproductie en de economie in en vervielen de inwoners — die geen kant opkonden — uiteindelijk zelfs tot kannibalisme. Kennelijk was niemand in staat geweest het naderende onheil te begrijpen en het roer tijdig om te gooien.

De les van Paaseiland maakt het grootste bezwaar duidelijk tegen de ver-tekende werkelijkheid van de CPB-cij-fers: we hebben geen idee meer hoe de economie er écht voor staat. Voor het CPB spelen alleen geldwaarden een rol, kosten die niet in geld zijn uit te drukken tellen niet mee in de analyses en worden onbetaald afgewenteld op de maat-schappij en/of de toekomst: welzijnsver-lies, milieu- en natuurschade, het verlies aan rust, ruimte, schone lucht, de open rekeningen van rijke aan arme landen.

Ook voor opbrengsten die we moeilijk in geld kunnen uitdrukken, zoals de

Alternatieve maatstaf laat zien dat Nederland sinds de jaren zeventig erop achteruitgaat

immense hoeveelheid onbetaalde arbeid, geldt dat ze in de gangbare eco-nomische indicatoren niet zijn terug te vinden.

Onze kritiek op het groeidenken van het CPB richt zich op vier punten:

1. Het CPB analyseert slechts een beperkt deel van het feitenmateriaal, zodat we niet weten hoe we er echt voor staan;
2. Groeidenken moedigt de uitputting en overbelasting van natuurlijke hulpbron-nen en ecosystemen aan: ze zijn immers 'gratis';
3. Het CPB behandelt Nederland als een zelfstandige eenheid in de wereldecono-mie. Alsof de Nederlandse economie niet totaal is verweven met de Duitse, Belgi-sche, Engelse, enzovoort. En alsof een concurrentievoordeel voor Nederland geen concurrentienadeel voor anderen betekent en geen tegenreactie zal uitlok-ken;
4. Mogelijke relaties tussen de groei van de Nederlandse economie en onbetaalde sociale en ecologische rekeningen in ont-wikkelingslanden legt het CPB niet.

Diverse onderzoekers hebben alterna-tieven ontworpen om economische groei te berekenen, waarin mens- en natuur-waarden centraal staan. Bekend voor-beeld is het Duurzaam Nationaal Inko-men (DNI). Internationaal vindt de Index of Sustainable Economic Welfare (ISEW) van de economen Tobin, Dobb en Daly veel ondersteuning. Deze maat-staf corrigeert het nationaal inkomen voor sociale en ecologische kosten en opbrengsten, en dan blijkt de Nederland-se economie er sinds eind jaren zeventig op achteruit te gaan. Wij staan een model voor dat de reële behoeften en de mogelijkheden van mens en natuur voor-opzet. Zie daarvoor onze publicatie *Meta Economische Verkenningen (MEV+)*, dat te vinden is op www.globalalternatives.nl.

Wij, en negenhonderd anderen, doen een beroep op de Tweede Kamer om de alternatieven een kans te geven. Zou het niet prachtig zijn als vóór aanvang van de behandeling van de nationale begro-ting 2008 berekeningen zijn ontworpen die dichter bij de werkelijkheid aanslui-ten? Dat zou het politieke debat verrij-ken over de koers van de economie, de verhouding economie, welzijn en milieu, onze verantwoordelijkheid tegenover ontwikkelingslanden en de inhoud en koers van het buitenlands beleid.

Lou Keune werkt aan Universiteit van Tilburg en is coördinator netwerk Vóór de Verandering. Tuur Elzinga is coördinator XminY Solidariteitsfonds. Theo Ruyter is bestuurslid Attac Nederland.

